

Noordelijke Friese Wouden: zelfsturing en profit in een nationaal landschap

ZELFSTURING EN ECONOMISCHE DRAGERS IN EEN NATIONAAL LANDSCHAP

De Noordelijke Friese Wouden (NFW) in Noordoost Friesland vormen een nationaal landschap met een unieke combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen. De overheid heeft aangegeven dat de bijzondere kwaliteiten van de NFW moeten worden behouden. Boeren zijn belangrijke beheerders van het landschap, zij zijn voor de instandhouding daarvan in feite onmisbaar. Zij willen zelf de verantwoordelijkheid nemen om zich, samen met andere partijen in het gebied, in te zetten om dit landschap duurzaam te beheren, onder de voorwaarde dat de winstgevendheid voldoende is om hun bedrijf in de NFW voort te zetten. In plaats van de NFW in stand te houden met behulp van overheidssubsidies, is de ambitie om, door samenwerking met een groot aantal partijen, nieuwe product-marktcombinaties te ontwikkelen die bijdragen aan de bedrijfsresultaten van de ondernemers én aan een duurzame instandhouding van het gebied.

DUURZAME ONTWIKKELING DOOR COLLECTIEVE AANPAK

In het project 'Zelfsturing & Profit' werken 750 boeren, de provinciale en gemeentelijke overheden en andere ondernemers samen aan beheer en ontwikkeling van een landschap van zo'n 55.000 hectare. Voor de winstgevendheid van de ondernemingen in het gebied zijn gezamenlijk nieuw te ontwikkelen activiteiten vastgesteld. Deze liggen op het gebied van:

- betaalde werkzaamheden voor landschapsbehoud;
- creëren van bekendheid van de regio om de toeristische aantrekkingskracht te vergroten en de marketing van streekproducten te ondersteunen;
- schaalvergroting van agrarische bedrijven, rekening houdend met het kleinschalige landschap;
- inpassing van kleinschalige woonfuncties in het landschap;
- ontwikkeling van een gezamenlijk bedrijf om energie uit hout (tot nu toe een afvalproduct) te produceren.

Verder wordt een gebiedseigen aanpak van 'kringloop boeren' ontwikkeld. Door een aangepast dieet voor de koeien, gebiedseigen voer en mestgebruik op de eigen percelen, wordt een duurzame bedrijfsvoering ontwikkeld die past bij het kleinschalige landschap en ook nog een betere kwaliteit melk levert.

NIEUWE ROLLEN EN REGIONALE VERANTWOORDELIJKHEID

In dit project werken kennisinstellingen, overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers samen en creëren zo gezamenlijk nieuwe kennis over de ontwikkeling van nieuwe waarden in het gebied. Dit leidt niet alleen tot landschapsbehoud, maar ook tot meer duurzaamheid en verbetering van de winstgevendheid van de boerenbedrijven in het gebied. Dit laatste draagt bij aan de bestaanszekerheid van de boeren in dat gebied, waardoor het landschap ook in de toekomst behouden zal kunnen worden. Ook is in dit project een verbinding ontstaan tussen het landelijke en het stedelijk gebied. Doordat de overheid ruimte voor experimenten heeft gecreëerd, veranderden de rollen van boeren, ambtenaren en politici.

“Een echte boer houdt rekening met zijn omgeving.”

Douwe Hoogland,
melkveehouder

Projectpartners:

Gemeentes in Friesland, Provincie Fryslân, Rijksuniversiteit Groningen, TransForum, Wageningen-UR, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, Vrije Universiteit Amsterdam.

Projectleiders:

Douwe Hoogland (NFW), Gerard van Drooge (LTO-Projecten).